

29.03.2019

Про доробок науковців Інституту геологічних наук НАН України за результатами першого року виконання міжнародного проекту ImProDiReT

4-5 березня 2019 р. в Ужгороді відбулися засідання представників консорціуму проекту «Вдосконалення стратегії зниження ризиків стихійних лих в Закарпатській області, Україна / Improving Disaster Risk Reduction in Transcarpathian Region, Ukraine, ImProDiReT» (2018-2020 pp.), в якому Інститут геологічних наук (ІГН) НАН України є учасником ([Національна академія наук України](#)).

У результаті багаторічної участі ІГН НАН України у вивченні небезпечних геологічних процесів, зокрема у Закарпатській області та районі Солотвинського родовища кам'яної солі, та завдяки роботі з розвитку міжнародного партнерства за цим напрямом один із консорціумів, у якому брав участь ІГН НАН України, виграв проект у конкурсі UCPM-2017-PP-AG. За підсумками конкурсу у 2018 р. **Комісією з цивільного захисту Європейського Союзу (The Union Civil Protection Mechanism, UCPM)** прийнято рішення про фінансування проекту **Генеральним Директоратом Європейської Комісії з питань цивільного захисту та гуманітарної допомоги (Directorate General for European and Humanitarian Aid Operations, DG-ECHO)**.

Проект спрямований на виконання рекомендацій місії ЄС із подолання надзвичайної ситуації в смт. Солотвино і має регіональний та локальний рівні впровадження. У регіональному масштабі проект **ImProDiReT** має на меті підвищення обізнаності населення щодо проявів стихійних лих. Оскільки для Закарпаття значною загрозою є лиха природного характеру (зокрема, зсуви, селі, повені), значна роль належить дослідженню геологічних процесів і явищ. Відтак до консорціуму виконавців проекту увійшов Інститут геологічних наук НАН України. Інші установи-партнери – Technische Universiteit Delft (TUD), Нідерланди; The Main School of Fire Service (MSFS), Варшава, Польща; Агенція Регіонального Розвитку Закарпатської Області (ARDZ), Ужгород, Україна; Resilience Advisors Ltd. (RAN), Велика Британія.

Суттю частини робіт за проектом, що виконує група ІГН НАН України, є аналіз проявів небезпечних геологічних процесів на території Закарпатської області (зсуви, селі, підтоплення, бокова ерозія, карст тощо), створення та доповнення баз даних, їхня візуалізація, а також участь у розробленні заходів, спрямованих на зменшення негативних наслідків проявів небезпечних геологічних процесів.

У рамках згаданої зустрічі, крім робочих засідань, на яких обговорювалися доповіді за результатами виконання проекту, було розроблено детальний план робіт на поточний рік і узгоджено основні очікувані результати, відбулися ще два важливі заходи. В Закарпатській обласній державній адміністрації під головуванням заступника голови облдержадміністрації В. Мікуліна було представлено доповіді про результати виконання робіт за проектом представникам зацікавлених відомств:

Департаменту екології та природних ресурсів, Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України, Державної служби надзвичайних ситуацій Закарпатської області, Управління цивільного захисту, Управління містобудування та архітектури тощо.

Керівник проекту від ІГН НАН України, заступник директора з наукової роботи цієї академічної установи член-кореспондент НАН України С. Шехунова представила доповідь із теми: [«Небезпечні процеси та явища в Закарпатті: результати виконання робіт»](#) з акцентом на характеристику небезпечних геологічних процесів та явищ, проблеми їхнього картування й оцінки пов'язаних із ними ризиків. Інші напрями робіт було висвітлено у виступах Кенні Містерса (Kennu Meesters, TUD), Петера Глерума та Ширка Мейера (Peter Glerum, Sjirk Meijer, RAN), Барбари Шікули-Пец та Ізабелли Грабовської-Лепчак (Barbara Szykula-Piec, Izabella Grabowska-Lepczak, MSFS).

На другому заході 5 березня 2019 р. в Ужгородському прес-клубі під час зустрічі з представниками засобів масової інформації було оприлюднено короткі звіти про хід виконання проекту та висвітлено останні напрацювання.

Доробок робочої групи ІГН НАН України за результатами першого року виконання проекту:

Реалізація проекту вже відбувається за двома рівнями – регіональним (Закарпатська область) і локальним (смт. Солотвино, Тячівський район). До робіт проміжного масштабу – на районному рівні – плануються спільні заходи у співдружності з Географічним факультетом Ужгородського національного університету.

На регіональному рівні:

- виконано аналіз основних факторів розвитку природних небезпечних геологічних процесів у Закарпатській області;
- зібрано й узагальнено дані щодо проявів небезпечних геологічних процесів у Закарпатській області (зсуви за період з 1950 по 2008 рр., селі, підтоплення та прояви карсту), виконано їхню систематизацію й аналіз; створено нові та доповнено вже наявні бази даних із небезпечних геологічних процесів досліджуваного регіону;
- побудовано карти підтоплення (за допомогою модуля Spatial Analyst) із урахуванням глибини залягання підземних вод за даними колодязів і свердловин;
- візуалізовано карти поширення небезпечних геологічних процесів (зсувні ділянки, селеві потоки, карст, підтоплення підземними водами) з суміщеним рельєфом у Закарпатській області.

Зазначені роботи ґрунтуються на результатах системних геологічних досліджень, які виконувалися протягом 1970-1980-х та частково 1990-2000-х років не тільки Інститутом геологічних наук НАН України, а, перш за все, геологічними підприємствами Державної геологічної служби, зокрема Берегівською геологічною експедицією (нині Закарпатський геолого-гідрогеологічний центр ДП «Західукргеологія» НАК «Надра України»),

м. Берегово), звіти про які доступні завдяки діяльності ДНВП «Державний інформаційний геологічний фонд України» й інших організацій.

На локальному рівні:

– встановлено особливості утворення та просторового розміщення соляного карсту засобами ГІС (на прикладі Солотвинської западини);

– зібрано й узагальнено дані щодо проявів природно-техногенного карсту в смт. Солотвино Закарпатської області (карстові лійки: геометричні розміри та частота виникнення, осідання земної поверхні, гідрологічні та гідрогеологічні параметри), виконано їхню систематизацію й аналіз;

– складено бази даних об'єктів критичної інфраструктури смт. Солотвино для прогнозу ризиків локального рівня;

– узагальнено матеріали польових обстежень проявів екзогенних геологічних процесів у смт. Солотвино; підготовлено макет карт і описів для зонування території смт. Солотвино за проявами небезпечних геологічних процесів.